

Position paper De Nederlandsche Bank t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Herziene richtlijn betaaldiensten PSD2 d.d. 15 november 2017

De betaalmarkt verandert in hoog tempo

De manier waarop mensen en bedrijven betalen, verandert in hoog tempo. De betaalsector is innovatief en consumenten staan open voor nieuwe betaalproducten. Het Nederlandse betalingsverkeer staat bekend als vooruitstrevend, efficiënt en veilig. Er is onder de Europese Richtlijn betaaldiensten (Payment Services Directive, 2007; PSD1) reeds een aanzienlijk aantal betaalinstanties actief, waaronder internationaal toonaangevende en innovatieve. Een deel daarvan opereert onder het toezicht van DNB, een ander deel onder toezicht op basis van een elders in de EU verstrekte vergunning.

De herziene Europese Richtlijn betaaldiensten (PSD2, 2015) beoogt de Europese betaalmarkt te versterken, de belangen van de consument (lagere prijzen, consumentenbescherming) én de veiligheid van betalingen te bevorderen. Door in heel Europa een gelijk speelveld te bieden aan alle aanbieders van betaaldiensten en nieuwe vormen van betaaldienstverlening mogelijk te maken, ontstaan nieuwe kansen voor ondernemers in de financiële sector en nieuwe mogelijkheden voor digitale dienstverlening aan consumenten. De richtlijn is daarmee van grote strategische betekenis voor de toekomst van het betalingsverkeer.

De vraag is of dit zal leiden tot betere financiële dienstverlening aan consumenten. De Nederlandse betaalmarkt toont aan dat innovatie en veiligheid goed samen kunnen gaan. DNB verwelkomt innovatie in de financiële sector. DNB staat daarom open voor PSD2 en het implementatiewetsvoorstel dat nu voorligt, maar erkent tegelijkertijd dat deze regelgeving veranderingen met zich mee zal brengen die nu niet volledig zijn te overzien. De succesvolle betaalproducten die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld, zoals pinnen en iDeal, zullen blijven bestaan; daarnaast komt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen op verschillende plaatsen in de betaalketen.

DNB begrijpt ook dat er zorgen in de maatschappij zijn over deze nieuwe wetgeving, zoals de vraag of cyberrisico's zullen toenemen en of de bescherming van betaalgegevens en de privacy van de rekeninghouders goed geborgd is. PSD2 faciliteert immers nadrukkelijk het delen van de betaalgegevens van bankklanten met nieuwe derde partijen.

Om consumenten en de veiligheid van betalingen te beschermen, bevat PSD2, en in het verlengde hiervan het wetsvoorstel, een aantal waarborgen. Zo worden veiligheidsstandaarden aangescherpt en zal de toegang tot en het gebruik van betaalgegevens alleen mogelijk zijn wanneer de betaaldienstgebruiker expliciet toestemming geeft. Daarnaast komen de nieuwe typen betaaldienstverleners onder toezicht en wordt het toezicht op bestaande betaaldienstverleners uitgebreid en aangescherpt, in Nederland en in Europa.

De rol van DNB bij het toezicht

DNB is centrale bank en toezichthouder en kijkt vanuit deze gezichtspunten naar PSD2. Uit hoofde van de centralebank-taak heeft DNB de zorg voor de goede werking van het betalingsverkeer. Dit is cruciaal voor de economie. Betaaldienstverleners vormen in het betalingsverkeer een belangrijke schakel.

Datum

14 november 2017

Kenmerk

A034-1175186779-65

Daarnaast houdt DNB toezicht op de betaalinstanties die vanuit Nederland opereren. Zij moeten over een vergunning van DNB beschikken. Op dit moment zijn onder PSD1 ongeveer veertig vergunninghoudende betaalinstanties actief. Ook voor toetreders onder PSD2 die vanuit Nederland willen opereren, zal een vergunningplicht bestaan. Daarnaast staan PSD1 en PSD2 toe dat betaalinstanties met een vergunning die elders in de EU verstrekt is, op de Nederlandse markt opereren, onder het toezicht van de buitenlandse toezichthouder.

Nadat een vergunning is verleend, ziet DNB er in het doorlopende toezicht op toe, dat deze instanties blijven voldoen aan de vergunningvereisten en dat er sprake is van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Betaaldienstverleners dienen daarbij niet alleen aan de vereisten uit PSD2 te voldoen, maar ook aan andere regelgeving voor de financiële sector, zoals die ten aanzien van het voorkomen van fraude, terrorismefinanciering en witwassen. Waar het gaat om eisen op het gebied van consumentenbescherming en de bescherming van (betaal)gegevens, zal DNB samenwerken met andere toezichthouders.

Samenwerking met andere toezichthouders

DNB is niet als enige toezichthouder betrokken bij het toezicht op PSD2. Voor het toezicht spelen naast DNB ook de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een rol, op het gebied van respectievelijk de privacyaspecten, gedragstoezicht en marktordening. Met name door de introductie van betaalinstantie- en rekeninginformatiediensten worden gedrags- en privacyaspecten belangrijker. Het toezicht van de verschillende autoriteiten heeft raakvlakken. Goede samenwerking tussen de verschillende toezichthouders is daarom noodzakelijk; daarvoor is ook nodig dat de individuele rollen en taken goed worden afgebakend en aansluiten bij de verschillende expertises. Momenteel vinden gesprekken plaats die zijn gericht op het nader invullen van de samenwerking op het gebied van PSD2 en op afbakening van de rollen. Het doel is om de doelmatigheid van het toezicht te borgen, en zoveel mogelijk duidelijkheid te scheppen voor sector en consument.

Expliciete toestemming, strikte veiligheidsstandaarden en toezicht door DNB en andere toezichthouders bieden weliswaar geen garantie tegen schending van privacy en misbruik van gegevens, maar ze geven betaaldienstgebruikers zodanige wettelijke bescherming, dat DNB zich kan vinden in het huidige wetsvoorstel.

DNB is voorbereid op het verlenen van vergunningen

Vanwege de aanzienlijke effecten van PSD2 en om Nederlandse betaaldienstverleners niet op achterstand te zetten ten opzichte van Europese concurrenten, vindt DNB het van belang dat PSD2 zo spoedig mogelijk in de nationale wetgeving wordt geïmplementeerd. Tot de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving blijft in Nederland immers het bestaande wetgevend kader (PSD1) van kracht. Dat betekent dat PSD2-vergunningen in Nederland niet verleend kunnen worden en dat Nederlandse banken niet verplicht zijn om toegang te verlenen aan partijen die de nieuwe PSD2-diensten willen aanbieden. Daarnaast kunnen Nederlandse betaalinstanties de nieuwe PSD2-diensten ook niet in andere Europese landen aanbieden.

DNB ziet graag dat de financiële sector PSD2 zo snel mogelijk kan gaan toepassen. Om dat te faciliteren, zal DNB het mogelijk maken om ruim vóór de datum van implementatie van PSD2 een concept-vergunningaanvraag in te dienen. Zo beoogt DNB zo snel mogelijk na implementatie een formeel besluit te kunnen nemen over de vergunningaanvraag. Nu al verstrekt DNB de informatie, voor zover duidelijk, die

nodig is om het vergunningsproces goed te laten verlopen, onder meer via seminars en haar website.

Samenvatting

DNB verwelkomt innovatie in de financiële sector en staat open voor de vernieuwing die PSD2, met de nodige waarborgen, mogelijk maakt. Consumenten, bedrijven en financiële instellingen zijn gebaat bij een zo spoedig mogelijke implementatie van PSD2 in de Nederlandse wetgeving. DNB is voorbereid om conceptvergunningaanvragen te beoordelen en vergunningen te verstrekken zodra de implementatie van PSD2 dit toelaat. DNB zal samenwerken met andere toezichthouders om de doelmatigheid van het toezicht te borgen, en duidelijkheid te scheppen voor sector en consument.